

informacij. Izbira tur je seveda subjektivna, vendar omogoča obiskovalcu, da vidi večino predelov Julijcev, ki so označeni s Knafelčevimi markacijami in v katerih tudi sicer na poteh srečujemo precej tujecev (neoznačenega sveta ni). Vodnik bo glede na opisano zasnovo lahko koristil tako zahtevnim kot tudi manj zahtevnim obiskovalcem oziroma gornikom. V zadnjem delu so spet uporabni dodatki: potrebne telefonske številke, seznam gorniške literature v angleščini, slovarček in še kratek pregled vseh tur z navedenimi dolžino, časom, stopnjo zahtevnosti in višinsko razliko ter nekaj praznih listov za osebne opombe uporabnika. Zanimivo je, da so slovenska imena vrhov zapisana pravilno, edina napaka je slovnična: povsod manjka presledek med višino in metri. Knjiga je prijetno oblikovana: poleg vseh prelepih in značilnih fotografij Julijcev (avtorji niso znani) so ob robu izčrpnji napisi pod slikami ali kakšni drugi koristni podatki. Skratka, uporaben vodnik, ki omogoča, da gremo na turo brez posebnega zemljevida. Torej čim prej na pot!

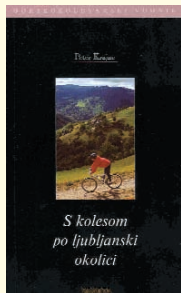
Vladimir Habjan

Pohodniki ali kolesarji?

S kolesom po ljubljanski okolici, Peter Krajnc, Sidarta, Ljubljana, 2005.

Želje gorskih kolesarjev in planincev niso vedno usklajene, po drugi strani pa je res, da številni ljubitelji gora radi sedijo tudi na kolo in prevozijo vse tiste dolge gozdne ceste, ki

pod nogami včasih že kar niso več prijetne. Da je sožitje planincev in domačinov s to »vrsto« kolesarjev mogoče, poskuša dokazati tudi avtor nedavno izdanega gorskokole-

sarskega vodnika po ljubljanski okolici Peter Krajnc. V uvodu zelo lepo pove, kje je mesto kolesarjev in kako naj se vedejo do drugih, predvsem domačinov in njihove lastnine; tudi pozneje še omeni pravila lepega vedenja. Žal pa fotografiji na straneh 8 in 38 lepih nasvetov nikakor ne podkrepita – na travnik nad Topolom (tam že pohodniki shodijo vse preveč stezic!) kolesarji nekako ne sodijo in jih kmetje niti približno niso veseli.

Vodnik je razdeljen na enote – Središče (Ljubljana in bližnja okolica), Polhograjsko in Škofjeloško hribovje, Proti osrčju kamniških visokih gora, Posavsko hribovje in Kraški svet Notranjske in Dolenjske. Skupaj obsega 43 izletov s kolesom, in to vseh težavnostnih stopenj; avtor nas najprej povabi na pot z opisom narave in kulturnih znamenitosti, nato pa sledi tehnični opis z informacijami o kilometrih in višini. Kjer je orientacija težavnejša (preplet gozdnih cest in kolovozov), avtor »voznike« še dodatno opozori. Vedno sta priložena še zemljevid in višinski prerez poti, ki sta s tehničnim opisom na voljo tudi v samostojni knjižici, tako da kolesarjem celotnega vodnika sploh ni treba jemati na turo. Fotografije so kakovostne, zanimive, navdušijo tako športnika kot ljubitelja narave. Prav to je želel poudariti tudi avtor sam – namreč, gorski kolesar, ki ima naravo rad, bo ohranil spoštljiv odnos do nje in ne bo napoti ne domačinom ne planincem. Na stezah in travnikih takega kolesarja pač sploh ne bomo srečali. Zato je vprašljiva tudi uvrstitev izleta na Polhograjsko goro, na katero vodi za kolesarje prestrma pot – najvztrajnejši jo z naporom, da bi prišli na vrh, predvsem razrijejo. Zapornica je zdaj narejena tako, da lahko kolo le prenesesh čeznjo, saj na tak vrh sodijo le pohodniki. Peter Krajnc kolesarjem omeni tudi manj znane stvari ob poteh, saj naj bi poleg športnega užitka na turah tudi kaj zanimivega videli. Ob omembi naravoslovca Ivana Regna (preučeval je murnovo petje) vzklikne: »Kako le-

po, da se lahko ljudje ukvarjamo z na videz tako nepomembnimi, pa vendar tako čudovitimi stvarmi, kot je murnovo petje in gorsko kolesarjenje! Vivat!« Zares! Kljub (nepomembni) napaki v stavku (namesto »je« bi moralo biti »sta«). Sicer je jezikovno priručnik zglodno urejen, žal pa dober vtis pokvari napačna raba predlogov pri krajih – mar je tako težko pogledati v zajetni Krajevni leksikon Slovenije? Beremo: »v Dobrovi, v Brišah, v Prapročah, v Belo, v Osredku, v Škofljici, v Rašici« – pa prav vsi naštetih kraji (in še kakšen) zahtevajo uporabo predloga »na«. Na koncu vodnička je še nekaj koristnih navodil o opremi in drugih vidikih gorskega kolesarjenja.

Sidartin kolesarski vodniček je prav uporaben, saj ponuja kolesarske izlete, ki so velikemu delu prebivalcev osrednje Slovenije na dosegu »noge«. Prav gotovo ga bodo veseli vsi, ki so radi v naravi, tudi gorniki, in če bodo upoštevali osnovne smernice sožitja gorskih kolesarjev z naravo in prebivalci v njej, bodo le »z vetrom v lasih« užili vse, kar popotovanje s kolesom lahko ponudi. Pa previdno navzdol! In pazite se psov na (pre) dolgih verigah – saj boste v vodniku prebrali, kje so.

Marjan Bradeško

Glas iz Robanovega kota

Preproste zgodbe s solčavskih planin, Joža Vršnik, Društvo Mohorjeva družba, Celje, 2002.

Pred sedemindvajsetimi leti je pri Mohorjevi družbi izšla knjižica z zgodbami Robanovega Joža (Joža Vršnik). Založba se je letos odločila za ponatis zanimivih zgodb, verjetno v želji po ohranjanju dragocene kulturno-zgodovinske dediščine.

Kajti Joža Vršnik je zapisal marsikaj, česar današnji človek niti ne uporablja niti ne omenja več. Kdo ve, morda pa bomo nekoč iskali oziroma potrebovali prav to - in če bo zapisano, bo mogoče obnoviti oziroma znova oživit: običaje, navade, predmete. Robanov Joža je bil vraščen v svoj Robanov kot, Robanov rod je stoletja »kraljeval« v tej samotni dolini na savinjski strani Alp. In avtor je zapisal, kaj so pripovedovali o tem (Iz spominov starih Solčevanov), zraven pa dodal svoja lastna doživetja (Kako smo nekdanj živeli v Solčavi, Solčavske vistorije in Doživetja z živalmi). Robanov Joža je bil ne le kmet, gospodar, pač pa tudi lovec, veliko je hodil po planinah in vrhovih njemu bližnjih gora. Zato so njegovi zapisi zanimivi tudi za vsakogar, ki ga planinski korak zanese na Solčavsko, posebno pa v okolico Robanovega kota. Svet pod Strelovcem, Utami in Krofičko, s planinami in strmimi gozdnimi pobočji, je bil domačinom kot dvorišče. Poznali so ga, poznali so navade in vedenje domačih živali, ki so jih pasli tam gori, prav tako jim niso bile neznane steze divjadi, pa tudi ne nevarnost, ki so jo pomenile ptice roparice. Avtor nam opiše številna doživetja iz dna doline, iz Kota, kjer stoji planšarija na Travniku, do ostrih grebenskikh izkušenj že visoko v gorah - večkrat so zgodbe preplet resničnosti in ljudskega pripovedovanja, tudi kakšna malce »lovska« je vmes. Žal pa bralec takoj opazi, da so te zgodbe zgolj zapiski, kot jih je pač zabeležil Robanov Joža, brez olupšavanja, brez posebnega reda - nekaj ga je sicer poskušala narediti založba, ki je zapiske tematsko razvrstila. Sedanjo izdajo zgodbe krasi tudi nekaj zanimivih črno-belih fotografij (Alenka Veber). Knjiga pa ohranja tudi dragoceno jezikovno dediščino, saj je na koncu dodano poglavje Ljudska modrost z izreki in pregovori, zraven pa še zajeten seznam manj znanih izrazov, ki ga je uredila Zmaga Kumer.

Marjan Bradeško

Varnejša pot na Triglav

31. julija 2005 so bila končana prva dela v okviru dobrodelne akcije »Za Triglav«, v okviru katere od junija letos podjetji Mercator in Procter & Gamble zbirata sredstva za ohranjanje okolja in večjo varnost planincev. Akcija bo trajala vse do oktobra, prvi rezultati pa so že vidni. V času od 15. do 31. julija so bila tako že izvedena tale dela: obnovljena grebenska pot s Kredarice na Triglav (zamenjane so bile jeklenice v dolžini 200 m, pritrjenih je bilo 10 novih klinov; v prečki nad vstopom v steno malega Triglava so bile nameščene nove jeklenice v dolžini 70 m, pritrjenih pa je bilo 40 novih klinov; pot je bila v celoti na novo markirana, nameščene so bile nove smerne table), obnovljen Aljažev stolp na vrhu Triglava (bil je prebarvan in učvrščen, nameščeni so bili novi žigi in mizica, ves potreben material za ozemljitev pa je bil nabavljen in prinesen v Staničevo zavetišče pod vrhom Triglava, dela bodo dela izvedena, ko bodo to dopuščale vremenske razmere), nameščeno je bilo 25 novih smernih tabel na območju Triglava, in sicer na poteh Dolič-Triglav, Triglav-Kredarica, Murava-Kredarica ter Vrata-Kredarica). Pri izvedbi predstavljenih del je sodelovala skupina 10 markacistov iz Planinskega društva Matica in Planinske zveze Slovenije, s strokovnim znanjem so pomagali tudi člani drugih planinskih društev. Pri prevozih opreme in ljudi je sodelovala tudi letalska enota Slovenske vojske.

Poleg že izvedenih del so v okviru dobrodelne akcije načrtovani še ureditev požarnih izhodov v Triglavskem domu na Kredarici, dograditev in povečanje sistema sončnih celic za pridobivanje električne energije

je v Domu Planika pod Triglavom in v Domu Valentina Staniča ter postavitev še 50 smernih tabel. Omenjeni projekti so v pripravljalnih fazah in bodo predvidoma končani konec avgusta oziroma v septembru.

Mercator in Procter & Gamble v obdobju od 9. junija do 11. oktobra del sredstev od prodaje izdelkov družbe Procter & Gamble v vseh Mercatorjevih prodajalnih donirata Planinski zvezi Slovenije. V okviru akcije »Za Triglav« bo zbranih približno 15 milijonov tolarjev. Izdelki podjetja Procter & Gamble, z nakupom katerih bodo porabniki prispevali k zbiranju 15 milijonov slovenskih tolarjev, so na vseh Mercatorjevih prodajnih mestih dobro označeni. V akcijo so vključeni vsi izdelki znamk Ariel(r), Lenor(r), Jar(r), Pampers(r), Always(r), Alldays(r), Discreet(r), Pantene(r), Head&Shoulders(r), Herbal Essences(r), Old Spice(r) in Secret(r). Na akcijo v trgovinah opozarjajo plakati, poličniki in druga gradiva, podrobnejše podatke pa lahko kupci preberejo na informacijski zloženki, ki je prav tako na voljo v trgovinah. Med dobrodelno akcijo so na voljo sprotne informacije o rezultatih in poteku dela v Mercatorjevih tiskanih medijih na spletni strani www.za-triglav.si.

Karmen Stariha